

Právní aspekty limitace péče

2. regionální paliativní konference, Brno

24.10.2018

Kazuistika

- Žena, r. 1950 (68 let), příbuzný – syn
- **Zdravotní stav:** Renální selhání, od 10/2017 hemodialyzována, arteriální hypertenze, diabetes mellitus I. typu na inzulinu, labilní, obtížná kompenzace časté hypoglykemie, ischemická choroba srdeční, komplikace renálního selhání (anemie, hyperparathyreoza)
- Demence smíšeného typu s opakovanými delirantními stavy, dg. v 10/2017 – rychlá progresse onemocnění
- **Průběh léčby:** 10/2017 – poprvé hospitalizace na III. IK pro delirantní stav, 12/2017 delirantní stav s následnou poruchou vědomí, přechodně nutnost umělé plicní ventilace, dále hospitalizace na Strahově – syn pacientky informován o stavu a možnosti ukončení dialýzy, v 3/2018 hospitalizace v LDN Roztoky, opakovaně žádost syna o překlad zpět na Strahov, pobyt na ak. int. lůžku nebyl indikován, od 4/2018 v LDN Chittussi, překlad na Strahov na žádost syna
- **Další vývoj zdravotního stavu:** od 3/2018 delirantní stavy frekventovanější a protrahovanější, farmakologická intervence s minimálním efektem, problematické provádění hemodialyzační léčby pro motorický neklid, pacientka během deliria neschopna jíst, pít, v 4/2018 pacientka již zmatená trvale, znovu návrh na ukončení dialyzační léčby - syn nesouhlasí, shodný názor na vhodnost ukončení léčby nefrologa – paliatra i geriatra

Povinnost poskytovat péči *de lege artis*

- **Čl. 4 Úmluvy o lidských právech a biomedicině**
 - Jakýkoliv zákrok v oblasti péče o zdraví, včetně vědeckého výzkumu, je nutno provádět **v souladu s příslušnými profesními povinnostmi a standardy.**
- **§45 zákona o zdravotních službách**
 - Poskytovatel je povinen poskytovat zdravotní služby **na náležitě odborné úrovni.**
- *„Náležitou odbornou úrovní se rozumí poskytování zdravotních služeb **podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů**, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.“*

Pravidla vědy a uznávané medicínské postupy

- **Etický kodex České lékařské komory:** „lékař je vždy povinen u nevléčitelně nemocných a účinně tišit bolest, šetřit lidskou důstojnost a mírnit utrpení. Vůči neodvratitelné a bezprostředně očekávané smrti **nemá být cílem lékařova jednání prodlužovat život za každou cenu.**“
- **Konsenzuální stanovisko** České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny ČLS JEP a České společnosti intenzivní medicíny **k poskytování paliativní péče u nemocných s nezvratným orgánovým selháním**
- **Doporučení představenstva ČLK č. I/2010** k postupu při rozhodování o změně léčby intenzivní na léčbu paliativní u pacientů v terminálním stavu, kteří nejsou schopni vyjádřit svou vůli

Doporučení představenstva č. I/2010

- V intenzivní medicíně je **cílem léčby zachování života a zdraví pacienta** – tj. odstranění příčiny, která působí zhoršení zdravotního stavu.
- V okamžiku, kdy není možné tyto cíle naplnit, je třeba **zaměřit péči na zachování kvality života pacienta** - pacientovi poskytnout péči spočívající v tišení bolesti, dyskomfortu a strádání a uspokojování jeho fyzických, psychických, sociálních a duchovních potřeb.
- *„Snahou lékaře by mělo být udržovat život, ale nikoliv prodlužovat umírání.“*

Doporučení představenstva č. I/2010

- Jakýkoliv diagnostický nebo léčebný postup musí být pečlivě a odpovědně posuzován **poměrem reálného klinického přínosu a míry možného rizika komplikací, bolesti, dyskomfortu a strádání, které zvolený postup pacientovi v aktuální klinické situaci přináší.**
- Jakýkoliv léčebný postup, při němž není odůvodněný předpoklad jeho příznivého účinku na zdravotní stav pacienta nebo pro záchranu života a kde rizika komplikací, bolesti, dyskomfortu a strádání převažují nad reálným klinickým přínosem zvoleného postupu, je nutno považovat za léčbu marnou a neúčelnou.
- Dosažení dočasné korekce hodnoty některé z fyziologických funkcí či jejich dílčích parametrů bez ovlivnění celkového průběhu onemocnění a možnosti záchranu života, nemůže být při zvažování poměru přínosu a rizika považováno za příznivý účinek zvoleného léčebného postupu.

Doporučení představenstva č. I/2010

- Léčba, která se jeví jako marná a neúčelná, nemá být indikována a prováděna. Nezahájení nebo nepokračování marné a neúčelné léčby neznamena omezení pacienta na jeho právech, ale naopak **je sledován zájem pacienta tak, aby nedocházelo k nedůstojnému prodlužování umírání.**
- Smrt, která je výsledkem přirozeného průběhu onemocnění, nemůže být považována za nepříznivý výsledek zdravotní péče.
- **Nezahájení nebo nepokračování marné a neúčelné léčby jsou při správném odborném posouzení postupy, které nelze zaměňovat za eutanázii či ublížení na zdraví.**

Souhlas s poskytováním zdravotních služeb

- **Úmluva o lidských právech a biomedicině**
 - Jakýkoli zákrok v oblasti péče o zdraví je možno provést pouze za podmínky, že k němu dotčená osoba poskytla **svobodný a informovaný souhlas**. Tato osoba musí být předem řádně **informována** o účelu a povaze zákroku, jakož i o jeho důsledcích a rizicích. Dotčená osoba může **kdykoli** svobodně svůj souhlas **odvolat**.
 - Zákrok může být proveden na osobě, která není schopna dát souhlas, pouze pokud je to k jejímu **přímému prospěchu**.
- **Zákon o zdravotních službách**
 - Pacient může při přijetí do péče určit osoby, které mohou vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb.
 - Jestliže pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas s poskytováním zdravotních služeb, vyžaduje se souhlas **osoby určené pacientem** podle § 33 odst. 1, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, **manžela nebo registrovaného partnera**, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas **rodiče**, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas **jiné svéprávné osoby blízké**, pokud je známa.
- **Občanský zákoník**
 - Při zákroku i při udělení souhlasu se vezme zřetel na dříve vyslovená známá přání člověka, do jehož integrity má být zasázeno.

Diskuze

Email: baravrablova@seznam.cz

Mobil: 777 256 629